

སྟོང་མངའ་རིས་ཀྱི་དགོན་སྡེའི་ལོ་རྒྱུས་
དག་གསལ་མཐོང་བའི་མེ་ལོང་།

༡༡ ། ལྟོད་མངའ་རིས་ཀྱི་དགོན་རྗེའི་ལོ་རྒྱུས་
དག་གསལ་མཐོང་བའི་མེ་ལོང་།

ལོད་རྗེའི་ས་མི་དམངས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་།

责任编辑：德吉桑姆
封面设计：强 桑
封面摄影：丹 多

阿里寺庙历史明镜

曲 阿 著

*

西藏人民出版社出版发行

西藏人民出版社微机室排版

西南冶金地质印刷厂印刷

开本 850×1168 1/32 印张：6.125 字数 120 千

1999 年 10 月第 1 版第 1 次印刷

印数 01—3,000

ISBN7—223—01238—2

K·133 民文(藏 73)定价：6.50 元

ཚོམ་ལྷོག་འགན་བཅུར་བ། བདེ་སྦྱིད་བཟང་པོ།
མཉུན་ཤོག་འཆར་འཁོད་པ། ལུས་ལ་བཟང་།
མཉུན་ཤོག་པར་ལེན་པ། བསྟན་རྟོང་།

རྟོང་མངའ་ཤིས་ཀྱི་དགོན་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུས་
དག་གསལ་མཐོང་བའི་མེ་ལོང་།
ཚོས་འག་ཤིས་བརྩམས།

པོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་བསྐྱུན་ཏེ་བཟུམ།
པོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གྲོག་ཁང་པར་
ཁང་གིས་པར་གཞི་བརྒྱགས།

ལྷོ་རྒྱལ་ལྷགས་བཞུ་ས་གཤེས་པར་འདེབས་བཅོ་གྲུས་པར་བཏབ།
དེབ་ཚད་850×1168 1/32 དཔར་ཤོག6. 125 ཡིག་འབྲུའི་12
1999ལོའི་ཟླ་10པར་པར་གཞི་1པར་ཐེངས་1བཏབ།
པར་གྲངས་01—3,000

ISBN7—223—01238—2

K · 133ཡིག་རིགས་(པོད་73) རིན་གོང་སྒོར་6. 50

序 言

世称“世界屋脊之屋脊”的阿里高原，在漫长的历史进程中，以其悠久的历史，独具特色的文化以及富有地方风格的寺庙古刹，雄踞于青藏高原西部。在这片被誉为“万山之祖、百川之源”的神奇土地上，积淀着人类文明丰富的结晶，埋藏着无数可贵的古代宝藏。

早在四五千年以前，从冰山雪峰融化而来的高山河流孕育了阿里最初的人类文明。这里的先民在象泉河、马泉河、孔雀河、狮泉河四河流域，繁衍生息，世代相传，他们创造和发展的上古文化，至今仍透过诸多原始遗迹散发出绚丽的光辉。由地区民宗局曲阿同志撰写的《阿里寺庙历史明镜》正是向广大读者展示了阿里灿烂的古代文化，尤其是寺庙历史文化的概貌。

众所周知，宗教文化在阿里地区历史上有着广泛而深刻的影响，这种影响正是通过寺庙具体表现出来的。由于在阿里寺庙历史作用突出，现实影响较大，国内外对它的兴趣愈来愈浓厚。但遗憾的是，长时期以来，阿里没有一本较完整的寺庙历史专著。由曲阿同志写成的这本书，无疑对阿里寺庙历史进行了较全面的记述。作为初步研究阿里宗教文化的专著，该书内容丰富，文字通俗，

具有较强的可读性和资料性。在此,我代表阿里地区行署为《阿里寺庙历史明镜》一书得以出版表示祝贺,并希望广大读者通过此书进一步了解和认识阿里丰富的历史和文化价值,对它进行广泛而深入的探讨和研究。

阿里地委副书记行署专员多吉泽仁

1999年5月15日

འགོ་བརྒྱུད།

དེས་ན་གཞིན་རིག་པ་སྣེ་བཙུག་པ་ལགས་ནས་སྣོད་མངའ་རིས་ལྷུ་ལ་
 ལྷི་དཔོན་ལྷེ་ལག་ཏུ་ལས་དོན་རྒྱལ་པར་ཕེབས་པའི་ཞོར་ལ་ས་ལྷུ་ལ་དེ་དག་ཏུ་
 ཡོད་པའི་གན་རབས་རྣམས་ལྷི་དག་རྒྱལ་ཐར་ཚོར་རྣམས་སྤྲོགས་གཅིག་ཏུ་
 བཏུས་ཏེ་ཐིན་མིས་ལུ་བཞོད་ཅིང་། སོ་རྒྱུས་ཡིག་རྣམས་ལ་དག་རྣམས་
 ལ་འད་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ནས། རྣོད་མངའ་རིས་ལྷི་དཔོན་ལྷེ་ལོ་རྒྱུས་དག་
 གསལ་མཚོར་བའི་མེ་ལོང་ཞེས་པ་འདི་ཚོ་མ་སྤྲིག་གནང་བ་རེད། སོ་རྒྱུས་ཡིག་
 ཚའདི་ལྟ་བུ་ཚོ་མ་སྤྲིག་བྱས་པ་བརྒྱུད། མངའ་རིས་ལྷུ་ལྷི་དཔོན་ལྷེ་དང་།
 ལྷི་བྲག་དཔོན་ལྷེ་ལག་དང་མཁས་ལྷུ་བ་རྣམས་ལྷི་ལོ་རྒྱུས་རགས་པ་ཅམ་ཞིག་རྒྱལ་
 ཁབ་སྤྲི་ནང་གི་ལུ་ལོ་རྣོད་སྣེ་འཆམ་པ་དང་། དད་ལྷན་མེར་སྣེ་མང་ཚོགས་
 རྣམས་ལ་མཚམས་སྦྱར་བུ་རྒྱུར་ཕན་ཚོགས་དེས་ཅན་ཡོང་བ་མ་ཟད། རྒྱལ་
 ཁབ་སྤྲི་ནང་གི་ལོ་རྒྱུས་སྣེ་བ་རྣམས་དང་། ཚོས་ལྷགས་ཞིབ་འཇུག་ལྷི་དཔོན་ལཁན།
 ལྷུག་པར་བུ་པོ་དེ་གི་པའི་ཞིབ་འཇུག་ལ་ལྷགས་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞིལ་བའི་མཁས་
 པ་རྣམས་ལ་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་མཁོ་འདོན་བུ་རྒྱུར་ཕན་ཚོགས་དེས་ཅན་ཞིག་
 ལྱང་ཡོད་ཅེས་པས། ཁོ་ངོ་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚའདི་ལྟ་བུ་ཚོ་མ་སྤྲིག་དང་དཔེ་
 རྒྱལ་གནང་རྒྱུར་རྗེས་ལྷུ་ལོ་རྣེ་རྒྱ་རྒྱ་ཡིན།

པོད་རྣོད་མ་གསེ་རིག་སྣོད་བུ་ཆེན་མོའི་

མཚན་བརྗོད།

སྒྲིགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་དང་བཅས་རྣམས་ལ། །
མི་སྤྲུང་དང་པས་མཚན་དོ་སྤྲུབས་སྤྲུ་མཆི། །
བདག་ཅག་འགོ་དྲུག་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། །
རྒྱལ་ལ་མི་ངལ་ད་ལྟའི་རྒྱལ་བར་འདུད། །
ཅི་རྒྱུད་དག་པས་རྒྱལ་སྤྲུའི་བསྟན་པ་འཛིན། །
ནང་རྒྱུད་དག་པས་ཁོངས་སྤྲུའི་བསྟན་པ་རྒྱུང་། །
གསང་རྒྱུད་དག་པས་བརྗེད་རྗོད་གསང་ངང་ལ་བཞུགས། །
ལྷ་རྒྱུན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །
བདེ་ལེགས་ཀུན་འཕྲུང་དམ་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ། །
ལྷ་ཡི་སྤྲད་རྣམས་ལོད་ལྷལ་རང་སྤྲད་དུ། །
ལེགས་པར་བརྒྱུར་བའི་ལྷས་ཆེན་མོ་ལྷ་བ། །
རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །
སྒོན་ཚོ་སྤྲུབ་པས་ཞབས་བཅགས་ཉི་མའི་གནས། །
དུས་སྤྲིས་རྣལ་འཕྲོར་དབང་རྒྱུག་མི་ལ་པས། །
འབྲས་བུ་མརྩོན་དུ་བྱས་པའི་ཞིང་ས་ལ། །
སྤྲུབ་དགོངས་དགའ་ཚལ་རྒྱས་པའི་རྣམ་ཐར་བསྐྱགས། །
ཤར་གྱི་རྒྱལ་བ་རྣོ་བཟང་གྲགས་པ་ཡི། །
ལྷ་མེར་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་འོད་པོ་ཆེ། །
ལུབ་གྱི་རྗོ་མོ་སྤྲང་རི་རྩོལ་གྱི་སར། །
མཁའ་ལ་འཕགས་པའི་ཉི་མ་བཞིན་དུ་འབར། །

ལེའུ་བུའུ་པ། བྲག་ལྷ་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས།

ཚན་པ་དང་པོ། དགོན་པ་འདི་རྫོན་ལྷུང་ཆགས་རབས་སྐོར། ... (162)

ཚན་པ་གཉིས་པ། དེ་རྫོན་དགོན་པ་འདི་དང་མཚུར་ལྷ་དགོན་དབར་
གྱི་འབྲེལ་བ། (164)

ཚན་པ་གསུམ་པ། དགོན་པ་འདིར་དོ་དམ་གནང་ཚུལ་སྐོར།
..... (169)

ཚན་པ་བཞི་པ། དགོན་པ་འདི་ཉམས་གསོ་བྱས་པའི་སྐོར། (171)

ལེའུ་བུའུ་པ། རྩ་སྐོག་སྟེ་ཁང་གསུམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས།

ཚན་པ་དང་པོ། མོ་བྱང་སྟེ་ཁང་གི་ལོ་རྒྱུས་མདོ་ཅམ་བཟོད་པ།
..... (173)

ཚན་པ་གཉིས་པ། མཚོར་ལུང་སྟེ་ཁང་གི་ལོ་རྒྱུས་མདོ་ཅམ་བཟོད་
པ། (177)

ཚན་པ་གསུམ་པ། ཚ་ལུ་མ་ཉི་སྟེ་ཁང་གི་ལོ་རྒྱུས་མདོ་ཅམ་བཟོད་
པ། (179)

མཇུག་བྱང་། (180)

ཚ་མདའ་ཚ་རང་ཁོངས་སུ་གནས། ཟུག་བཏབ་མཁན་གི་ལྷ་སྲ་མ་བྱང་རྒྱལ་
འོད་ཡིན། དཀོན་གཉེར་མི་སྐྱུ་གཅིག་ སྲད་ལྷ་ཚང་བཞིའོ། །

༡༩. རྩང་བྱང་རྒྱལ་སྲིང་དཀོན་གི་དགེ་ལུགས་པའི་དཀོན་པ་ཞིག་ལྟེ།
ཚ་མདའ་རྒྱ་གསུམ་ཁོངས་སུ་གནས། ཟུག་བཏབ་མཁན་གི་ལྷ་སྲ་མ་བྱང་
བཏབ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་གྲགས། ད་ཡོད་ལྷ་པ་གཉེས། དཀོན་གཉེར་
མི་སྐྱུ་གཅིག་ སྲད་ལྷ་ཚང་བརྒྱད་དོ། །

༢༠. བར་ཀློག་ལུན་ཚོགས་རབ་བཟན་དཀོན་གི་དགེ་ལུགས་པའི་དཀོན་
པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་རྒྱ་གསུམ་ཁོངས་སུ་གནས། ཟུག་བཏབ་མཁན་གི་
མཁན་པོ་ལེགས་སྲེལ་ཡིན། ལྷ་མོ་1700འའི་རྩོམ་ཏུ་བཞེངས། ད་ཡོད་ལྷ་
པ་གཉེས། དཀོན་གཉེར་མི་སྐྱུ་གཅིག་ སྲད་ལྷ་ཚང་བཏུན་དོ། །

༢༡. ར་ཉི་(རཱ་) ལྷ་ཁང་གི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དཀོན་པ་ཞིག་ལྟེ།
ཚ་མདའ་ཉི་འོད་ཁོངས་སུ་གནས། ཟུག་བཏབ་མཁན་གི་སྲ་མ་ལོ་རྩ་བ་རིན་
ཚེན་བཟང་པོ་མཚོག་ཡིན། ད་ལྷ་ལྷོང་ཚོས་དོད་མ་གནང་གི་ཡོད། སྲད་ལྷ་
ཚང་བཞིའོ། །

༢༢. ཡི་བལྟེ་དཀོན་གི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དཀོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་
མདའ་ཉི་འོད་ཁོངས་སུ་གནས་ཤིང་། རྒྱལ་བ་ཚོད་ཚང་པའི་སྲོབ་མ་ཞིག་གིས་
ཟུག་བཏབ། ད་ཡོད་ལྷ་པ་གཅིག་ གནས་སྐབས་དཀོན་གཉེར་མི་སྐྱུ་གཅིག་
སྲད་ལྷ་ཚང་གསུམ་འོ། །

༢༣. བེ་རྩོང་པོ་དཀོན་གི་དགེ་ལུགས་པའི་དཀོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་
མདའ་ཚ་རང་ཁོངས་སུ་གནས། ཟུག་བཏབ་མཁན་གི་མཁས་དབང་འཇམ་
དབྱངས་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན། དཀོན་གཉེར་མི་སྐྱུ་གཅིག་ སྲད་ལྷ་ཚང་.....
བཞིའོ། །

༢༤. ཏུང་དཀའ་དཀོན་གི་དགེ་ལུགས་པའི་དཀོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་

མདའ་ཚ་རང་ཁོངས་སུ་གནས། ལྷག་བཏབ་མཁན་ནི་མཁས་དབང་འཇམ་
དབྱངས་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་སྲོང་ཚོས་དོ་དམ་གནང་གི་ཡོད། སྲད་ལྷ་
ཚད་བཞིའོ། །

༡༧. གསེར་ཉི་དཔོན་པ་ནི་དགེ་ལུགས་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་
མདའ་ཚུ་གསུམ་ཁོངས་སུ་གནས། དཔོན་གཉེར་མི་རྒྱ་གཅིག་ སྲད་ལྷ་ཚད་
བཞིའོ། །

༡༨. ལྷ་ཚེ་དཔོན་ནི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་
ཤར་ཚེའི་ཁོངས་སུ་གནས། དཔོན་གཉེར་མི་རྒྱ་གཅིག་ སྲད་ལྷ་ཚད་གཅིག།

༡༩. ཤར་ཚེ་དཔོན་ནི་དགེ་ལུགས་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་
ཤར་ཚེའི་ཁོངས་སུ་གནས། དཔོན་གཉེར་མི་རྒྱ་གཅིག་ སྲད་ལྷ་ཚད་.....
བཞིའོ། །

༢༠. ཚུ་ཟེ་དཔོན་ནི་དགེ་ལུགས་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་ཟ་
རང་ཁོངས་སུ་གནས་པ་དང་སྲོང་ཚོས་དོ་དམ་གནང་གི་ཡོད། སྲད་ལྷ་ཚད་
བཞིའོ། །

༢༡. རི་རྩེ་རྒྱང་དཔོན་ནི་དགེ་ལུགས་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་
མདའ་ཟ་རང་རྒྱས་རི་བ་ཤར་གི་ཁོངས་སུ་གནས། ད་ལྟ་སྲོང་ཚོས་དོ་དམ་
གནང་གི་ཡོད། སྲད་ལྷ་ཚད་བཞིའོ། །

༢༢. ཟ་རང་དཔོན་ནི་དགེ་ལུགས་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་
ཟ་རང་ཁོངས་སུ་གནས། ད་ལྟ་སྲོང་ཚོས་དོ་དམ་གནང་གི་ཡོད། སྲད་ལྷ་
ཚད་བཞིའོ། །

༢༣. རི་བ་དཔོན་ནི་དགེ་ལུགས་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་ཟ་
རང་རྒྱས་རི་བ་ཤར་གི་ཁོངས་སུ་གནས། ད་ལྟ་སྲོང་ཚོས་དོ་དམ་གནང་གི་
ཡོད། སྲད་ལྷ་ཚད་བཞིའོ། །

१७. གསེར་ཤོར་ལྷ་ཁང་། བཀའ་བརྒྱད་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་ཉི་འོ་བ་ཁོངས་སུ་གནས། དཔོན་གཉེར་མི་རྒྱ་གཅིག་སྲད་ལྷ་ཚང་གཅིག་མོ། །

१༨. ལྷག་ལྷ་ཁང་། བཀའ་བརྒྱད་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་ཉི་འོ་བ་ཁོངས་སུ་གནས། དཔོན་གཉེར་མི་རྒྱ་གཅིག་སྲད་ལྷ་ཚང་གཅིག་མོ།

१༩. སྲིབ་སྐྱེས་ལྷ་ཁང་། བཀའ་བརྒྱད་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་ཉི་འོ་བ་ཁོངས་སུ་གནས། དཔོན་གཉེར་མི་རྒྱ་གཅིག་སྲད་ལྷ་ཚང་གཅིག་མོ། །

२༠. རྩང་སྟོད་དཔོན། རྩང་མ་བའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་ཉི་འོ་བ་ཁོངས་སུ་གནས། ད་ལྷ་ཤོར་ཚོས་དོ་དམ་གནང་གི་ཡོད། སྲད་ལྷ་ཚང་གཉིས་མོ། །

२༡. ལྷག་པ་དཔོན། རྩང་མ་བའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་ཉི་འོ་བ་ཁོངས་སུ་གནས། དཔོན་གཉེར་མི་རྒྱ་གཅིག་སྲད་ལྷ་ཚང་གསུམ་མོ། །

२༢. མ་ཡང་ལྷ་ཁང་། བཀའ་བརྒྱད་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་ཉི་འོ་བ་ཁོངས་སུ་གནས། དཔོན་གཉེར་མི་རྒྱ་གཅིག་སྲད་ལྷ་ཚང་གཅིག་མོ། །

२༣. ལྷ་ལྷག་དཔོན། བཀའ་བརྒྱད་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་ཉི་འོ་བ་ཁོངས་སུ་གནས། ད་ལྷ་ཤོར་ཚོས་དོ་དམ་གནང་གི་ཡོད། སྲད་ལྷ་ཚང་གཉིས་མོ། །

२༤. ལྷ་དྲག་ཁོང་མངོན་དགའ་དཔོན། དགེ་ལུགས་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་ཉི་འོ་བ་ཁོངས་སུ་གནས། དཔོན་གཉེར་མི་རྒྱ་གཅིག་སྲད་ལྷ་ཚང་བཞི་འོ། །

33. རྟེན་མེད་དམོན། ས་རྒྱ་པའི་དམོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་ཤང་
ཚེའི་ཁོངས་སུ་གནས། དམོན་གཞེར་མི་རྒྱ་གཅིག་ སྲད་ལྷ་ཚད་གཉིས་
སོ། །

34. ཚོ་རུབ་ལྟ་ཁང་། དགེ་ལུགས་པའི་དམོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་
མདའ་རྒྱ་གསུམ་ཁོངས་སུ་གནས། ད་ལྟ་སྲོང་ཚོས་དོ་དམ་གནང་། སྲད་ལྷ་
ཚད་གཅིག་གོ། །

35. ཁ་རག་དམོན། དགེ་ལུགས་པའི་དམོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་
རྒྱ་གསུམ་ཁོངས་སུ་གནས། ད་ཡོད་ལྷ་པ་གཉིས། སྲད་ལྷ་ཚད་བཞིའོ། །

36. མརྒྱལ་ལྟ་ཁང་། དགེ་ལུགས་པའི་དམོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་མདའ་
རྒྱ་གསུམ་ཁོངས་སུ་གནས། ད་ལྟ་སྲོང་ཚོས་དོ་དམ་གནང་ཞིང་། སྲད་ལྷ་
ཚད་གཅིག་གོ། །

37. ལྷི་མང་རྒྱ་སྒྲིང་མང་དམོན། ས་རྒྱ་པའི་དམོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་
མདའ་ཚ་རང་ཁོངས་སུ་གནས། ད་ལྟ་སྲོང་ཚོས་དོ་དམ་གནང་ཞིང་། སྲད་
ལྷ་ཚད་གཉིས། །

38. དོ་ཤངས་དམོན། དགེ་ལུགས་པའི་དམོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ཚ་
མདའ་ཚ་རང་ཁོངས་སུ་གནས། ད་ལྟ་སྲོང་ཚོས་དོ་དམ་གནང་ཞིང་། སྲད་
ལྷ་ཚད་བཞིའོ། །

གཉིས་པ། ལུ་རང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ལྷི་དམོན་པ་དང་ལྷ་ཁང་རྫོང་།

1. འཁོར་ཆགས་དམོན། ས་རྒྱ་པའི་དམོན་པ་ཞིག་ལྟེ། ལུ་རང་ཞིང་
པ་རྒྱས་ལྷི་ཁོངས་སུ་གནས། ལུག་བཏབ་མཁན་ནི་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ་
འཁོར་རེ་དང་སྲས་ལྷ་ལྷེ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཡིན། དམོན་དེ་བཞེངས་ནས་ལྷི་ལོ་
1999ལོ་བར་ལོ་ངོ་1003ཏག་ཏག་ལྷི་པ་རེད། ད་ཡོད་ལྷ་ལྷ་བཅུ་བདུན།